

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за академична длъжност “професор” за нуждите на секция “История на философските и научните идеи” към Института за изследване на общества и знанието (БАН), обявен в ДВ, бр. 4 от 10.01.2014 г.

от доц. д-р по философия Татяна Батулева, ИИОЗ, БАН

В конкурса участва един кандидат – доц. дфн Иванка Райнова. Научната биография на участничката включва едно впечатляващо в количествено отношение творчество, наброяващо 194 публикации (като в конкурса тя участва само с част от тях), 16 съставителства, 35 превода, 11 семестъра преподавателски опит в СУ "Кл.Охридски", 10 семестъра лекции в Виенски ВУЗове, участие в 9 международни проекта, участие в 92 международни конференции и др. Не по-малко впечатляващо е обаче и качеството на представените трудове, което отговаря не само на нашите, вътрешни, но и на най-строгите международни критерии. Не са много учените у нас, притежаващи собствена монография, отпечатана в реномирано международно издателство. А в случая с Райнова става дума не за една, а за три книги, публикувани в издателства като Peter Lang и Böhlau. Нека припомним и друго: те са издадени след конкурс и блайнд ревию с подкрепата на Австрийското министерство за наука и образование, Австрийския фонд за научни изследвания и Виенския фонд за култура и наука, което само по себе си вече критерий за качество и международно признание.

Респект предизвиква и фактът, че, освен защитените у нас два доктората, Райнова има още един – защитен във Виена. За признанието ѝ като специалист в международен мащаб (най-вече в областта на феноменологията) свидетелства авторството ѝ на статии в престижни енциклопедии и речници по феноменология, издадени в едни от най-реномираните академични издателства в света – статията върху Сартр във *Phenomenology World Wide* (Kluwer Academic Publishers 2002); статията върху Рикьор в *Handbook of Phenomenological Aesthetics* (Springer 2010); статията за праксиса във *Wörterbuch der phänomenologischen Begriffe* (Kröner Verlag 2005); студията върху Мерло-Понти в специализираното издание върху късните му трудове *Merleau-Ponty's Later Works* (Humanity Books, New York 2001) и др. Не по-малко впечатляващо е присъствието ѝ като автор на статията върху интегралната философия и логика на Лео Габриел в шестия том на обемистата История на австрийската философия (*Philosophie in Österreich 1951 bis 2000*, Facultas, Wien 2010), в която участват само австрийски автори, както и публикуваните на немски интервюта с Пол Рикьор в *Deutsche Zeitschrift für Philosophie* (Akademie Verlag, Berlin 2004).

Заради завидната си философска и езикова ерудиция, постоянния стремеж към изследователска автентичност, издигане на нови тези и отказа от приповтаряне на вече утвърдени констатации Райнова успява успешно да се впише в международния философски дискурс. За нейното реално присъствие в него свидетелстват и многобройните ѝ цитирания от видни специалисти – по последни непълни данни тя е цитирана в чужбина 103 пъти (в страни като САЩ, Канада, Франция, Германия, Австрия, Италия, Испания, Русия и др.) и 116 пъти в България. Това говори за едно безпрецедентно у нас международно признание за професионализъм.

Очевидно подобно респектиращо с мащабите си философско творчество не може да бъде изчерпателно анализирано в едно становище. Затова ще спомена само някои от най-значимите приноси на кандидатката, включващи области като съвременна философия; феминизъм и джендър стъдис; аксиология. Дългогодишен изследовател на Пол Рикьор, Райнова предлага нов ракурс върху творчеството и еволюцията на възгледите на френския философ. Като допълва и полемизира с официалния интерпретатор на Рикьор Жан Грейш, тя открива пукнатините и вътрешното напрежение в това значително по мащаби творчество; дава свой принос в развитието на компаративната херменевтика на Рикьор, обосновавайки метод, който проблематизира не само кохерентността, но и дисконтинуитета във възгледите на даден мислител.

Особено значение има и интерпретацията на Сартр – философ, чието автентично присъствие у нас отново дължим на Райнова. Тук ще спомена само доразвиването на Сартровата концепция за невъзможната автобиография, тезата за невъзможността за интегрална биография, както и компаративния анализ между Сартр и Бодрияр. Подобен новаторски характер имат и сравнителният анализ между концепцията на Лео Габриел за отворената система и тази на Пол Рикьор за конфликтността консенсус, както и анализът на постмодерните интерпретации на Фройд.

Райнова е една от първите изследователки на феминизма у нас, а един от най-значимите ѝ приноси е теоретичният анализ на понятието “феминистка философия” (нещо новаторско не само в рамките на източноевропейския, но и на западноевропейския дискурс) Тя предлага систематизация и типологизация на феминистките дискурси и аргументирано обосновава разликите между феминистката философия и феминизма като социално движение. Особен интерес представлява и оригиналният прочит на “Втория пол” на Симон дьо Бовоар, в чието лице българската изследователка открива предшественик на постмодернистката делегитимация на властовия дискурс и универсалния метанаратив.

Ще спомена и оригиналната, ценна за българската философска култура трактовка на превода като проява на гостоприемство и дар, но и като противодар и своеобразна злоупотреба с гостоприемството.

Към съдържателните приноси на кандидатката, обуславящи мястото ѝ в наднационалния философски дискурс следва да прибавим и нейната организационна и преподавателска дейност. Райнова е издател, главен редактор и член на редица международни редколегии на списания и поредици. Ще спомена само едно от тях: тя е издател на поредица към Международното академично издателство Peter Lang.

Тя притежава и солидна преподавателска дейност в Австрия, където от 2009 г. насам води лекционни курсове в различни Виенски ВУЗ-ове. Към това ще прибавя и международната ѝ експертна дейност, в частност като научен кореспондент за България и Австрия към Фонд Рикьор (Протестантски теологически институт, Париж); експерт към Конгреса на Австрийските журналистки; съветник към УС на Кеймбриджския Международен биографичен център, Депюти гавърньор и почетен съветник към изследователския борд на Американския биографичен изследователски институт.

Не мога да не спомена и факта, че Райнова е член на 25 международни научни Академии и организации (като Ню Йоркската Академия на Науките, Американската Философска Асоциация, УС на Асоциацията на дружествата на френскоезичните философи, Световния Институт за напреднали феноменологични изследвания, световната Организация на феноменологическите организации, Международния Институт по херменевтика, Парижката група за изследвания върху Сартр, Австрийското философско дружество и др. Тя е член-учредител на Института за аксиологически изследвания във Виена.

Освен всичко друго, тя е носител на редица престижни международни награди като медала на Ордена на международните посланици (САЩ), ордена за Международно научно сътрудничество (Кеймбридж), Златна плоча за постижения (САЩ), Международна културна почетна диплома, медалите Човек и жена на годината (САЩ) и др., а научната ѝ биография е включена в 21 реферативни издания измежду които *Who's Who in the World*, *Who is Who in Österreich - Hübners Who Is Who*, *Who is Who der europäischen Frauen*, *2000 Outstanding Intellectuals of the 21st Century*, *2000 Outstanding Scholars of the 21st Century*, *Most Admired Men and Women of the Year*, *World Who's Who Hall of Fame*.

Заключение:

Няма съмнение, че представените трудове на доц. дфн Иванка Райнова съответстват на изискванията, необходими за присъждането на академичната

степен професор. Нещо повече, те значително надхвърлят тези изисквания. Може би Високите международни научни критерии на Райнова, както и самовзискателността ѝ са причина за един толкова закъснял избор. Убедено подкрепям кандидатурата на доц. д-р Иванка Райнова за заемането на академичната длъжност “професор” и призовавам членовете на научното жури и на уважаемия Научен съвет на ИИОЗ да подкрепят нейния избор.

Доц. Таня Батулева, д-р по философия

22.04.2014